

Leto XXI.

Ljubljana, 25. decembra 1918.

Štev. 4.

Čebelarsko leto 1918.

J. Jurančič.

Kot najvažnejši dogodek v tem letu moramo zabeležiti, da je vojna, ki je bila menda najstrašnejša vseh časov ter je trajala 4 leta in 4 mesce, vendar že enkrat končana. In nič manj važno, da smo 5. novembra zvečer mirno legli k počitku v Avstriji, drugo jutro pa smo se nenadoma prebudili v — Jugoslaviji.

V čebelarskem oziru je bilo to leto v naših krajih še precej ugodno. Čebele so izvrstno prezimile; kakor že nad 20 let, tudi letos nisem imel v zimi niti enega mrliča, pač pa je v prvi pomladi ena matica umrla. Vreme je bilo sicer večinoma slabo, le v juniju nekaj tednov lepih, razen tega pa vse leto veliko dežja. Kljub temu so se ljudstva imenitno razvijala. Deževalo je namreč v kratkih presledkih, tako da so čebele zamogle skoraj vsak dan še nekaj letati. Koncem aprila so bila ljudstva že za rojenje pripravljena, kar je pri nas vendar nekaj redkega. Rojev je bilo veliko, kot že mnogo let ne. V prvi tretjini maja je bilo število mojega stališča dcpolnjeno, in vse poznejše roje — menda nad 20 — sem vsipaval starcem nazaj, da obdržim sploh vsa ljudstva pri boljši moči. Roji so odločeni jim prostor v kratkem času dodelali, do ajdove paše je bilo vališče večinoma napolnjeno, in mnogim sem moral odpreti medišče, kar je pri tukajšnjih razmerah posebno redka prikazen; večinoma smo zadovoljni, če roji v vališču toliko dodelajo, da imajo zagotovljen zimski sedež. Tudi izrojenci v drugih letih niso prišli vsi do medišča, letos pa brez izjeme vsi. V letih, ki so za pridelovanje voska ugodna, dam zgodnjim rojem v prvih treh tednih izdelovati naravno satovje, pozneje šele dobijo umetne sate in naposled celo izdelane, ako množina ljudstva to zahteva.

Kakor omenjeno, so roji tako dobro napredovali, da se ob ajdovi paši glede ljudstva niso razločevali od starcev. Vendar plemenitvi mladih matic to leto ni bilo kaj ugodno. Bilo je v tem času še precej lepega vremena, vendar se jih je veliko poizgubilo, o čemer so čebelarji daleč naokoli

enako tožili. Od 30 matic se jih je izgubilo 7, in trajalo je cel mesec, da so se vse oplemenile.

Ajda je dobro medila; prezimljen panj je dal povprečno 8 kg. Še celo pomladnega medu bi se dobilo kakih 100 kg, pa ga ni bilo varno veliko odvteti radi morebitnega pomanjkanja, ker sploh nobenega nadomestila ni bilo dobiti. Še bolj kakor z množino pa smo lahko bili zadovoljni s ceno medu. Plačeval se je po 25—30 K. Večino sem prodal po 26 K; rednim in znanim odjemalcem pa se mora seveda dovoliti ugodnost, zato so ga dobili po 18—20 K.

V jeseni so se ose pojavile v velikem številu in so bile nenavadno sitne. Po 20 jih je pri enem žrelu nadlegovalo čebele, silile so v panj in naravnost napadale čebele. Ako sem panjeva vrata odprl, bilo jih je nankrat po pet za šipo, ki so prišle skoz žrelo v panj ter tukaj iskale izhoda. Letos je menda še gosp. Lakmajerju tiste »osje nedolžnosti« prišlo malo preveč.

Končno, ko se poslavljamo od leta 1918., spomnimo se vseh onih čebelarjev, ki jih je vojna pobrala, ali v zadnjem času umorila španska bolezen. Veliko čebelnjakov je postalo zapuščenih, ki bodo v kratkem preminuli ali so že prazni. Koliko se je že v teh par letih dragocenega satovja uničilo, ker ni ljudi, ki bi ga znali varovati, ohraniti ali vsaj vnovčiti! — Zato vdove, starši ali otroci padlih čebelarjev, rešite, kar se še rešiti da! Prodajte čebele, satovje in druge čebelarske potrebščine, ako nimate za čebelarstvo sposobnega človeka. Zdaj se dobi še za te reči lep denar, v kratkem pa se vse uniči, ker brez razumne oskrbe nimajo obstanka ne čebele, ne satovje. Pokličite znanega, zanesljivega čebelarja, da vam gre na roko pri prodaji; objavite v časnikih, in kupcev ne bo manjkalo.

Še eno napako omenim, ki se večkrat pripeti po smrti čebelarja, da se namreč čebele sodnijsko cenijo, kakor druga zapuščina. To ni umestno, ker prevzemnik lahko trpi škodo. Ako ta namreč pri čebelah nič ne razume, mu v kratkem pride vse v nič, ter izgubi prevzemni znesek. Čebele in vse čebelarske potrebščine naj se torej v tem slučaju kot zapuščina dražbenim potom prodajo, skupiček pa razdeli med dediče.

Vsem jugoslovanskim čebelarjem čebelarski pozdrav in srečno novo leto 1919!

† Bogdan Penjič.

Ivan Šega po »Českem Včelařu« in
»Hrvatski Pčeli«. (Konec.)

Pokojni Bogdan Penjič je dobil prve temeljite nauke o racijonelnem čebelarjenju na znani kmetijski šoli v Klosterneuburgu, kjer je kot begunec pohajal to šolo skoro leto dni. Tu se je dodobra seznanil z Dzierzonovimi panji in tu je videl, kak razloček je med starimi in temi panji, in to mu je dalo potem pravec v čebelarjenju vse njegovo tako uspešno delovanje na tem polju.

Ko je postal učitelj v svojem rojstnem kraju Oseku, pričel je takoj čebelariti po vzorih, ki jih je dobil v klosterneuburški šoli. Nabavil si je več Dzierzonovih panjev, ne le iz Avstrije, temveč tudi iz Češke, in kmalu je pokojnik zaslovel po svojem modernem čebelarjenju ne le v svojem ožjem kraju, temveč tudi izvan okraja. In ta sloves mu je začrtal pot za njegovo nadaljnje življenje: postal je pravi narodni učitelj in oče modernega čebelarjenja na vsem južnem slovanskem ozemlju. Seveda je njegov preobrat v starem čebelarstvu naletel tudi na mnogo protivnikov, toda njegova prepričevalna beseda in njegovo vztrajno delo v tem zmislu je polagoma preobrnilo tudi najsrđitejše starokopitneže; postali so i ti zvesti njegovi sodelovalci. Krog njegovih privržencev je vidno rasel, in leta 1879. je zamogel pokojni Penjič sklicati prvi občni zbor »Slavonskega čebelarskega društva«, ki mu je načeloval znani oseški čebelar Fran Schmidt, a tajnikoval pokojnik. Sedaj je bil pokojni Penjič v svojem življu, posvetil se je popolnoma temu društvu, prirejal po okolici nedeljo za nedeljo razna strokovna predavanja, in društvo si je kmalu postavilo vzoren čebelnjak na šolskem vrtu. Toda mož je dobro vedel, da ne more doseči pravih uspehov na čebelarskem polju toliko časa, dokler ne dobi društvo svojega glasila. Slednjič se mu je tudi to posrečilo, seveda ne v tem zmislu, kakor si je on želel. Ker je ravno v tisti dobi vladal po vsej Slavoniji in sosednji Hrvatski še tisti germanski duh, ki je znan še izza časa »Bahovih huzarjev«, je moral biti ta prvi hrvatski čebelarski list pisan v hrvatskem in nemškem jeziku. Javnost je list sprejela skrajno — neprijazno. Veliki pesnik in pisatelj Avg. Šenoa ga je v »Vijencu« hudo napadel; seveda se je pokojnik branil, da upa, da se vsa zadeva v kratkem preosnuje, in da list postane pravi glasnik hrvatskega naroda, a vsled raznih zaprek te preosnove ni mogoče takoj izvesti.

Tudi v društvu je pričelo vreti, kajti bili so tu člani, ki so javno in tajno ruvali proti takemu glasilu, a premnogi stari patrijotje so odobraval ta list. — V ta namen sklicani občni zbor je bil jako buren, no, slednjič se je vendar posrečilo pokojniku v družbi z znanim učiteljem Davorinom Trstenjakom prodreti s predlogom, da se društvo imenuje »Hrvatsko centralno pčelarsko društvo«, a njegovo glasilo bodi: »Hrvatska Pčela«.

In temu svojemu glasniku je ostal pokojnik zvest ne le kot urednik do svoje prezgodnje smrti celih 37 let, temveč bil mu je tudi glavni in najplodo-

vitejši rednik ves čas svojega življenja. Napisal je na stotine člankov in mnoga številka je napolnjena samo z njegovimi prispevki. Kdor lista in pregleduje vse letnike — dolgo dobo 37 let — »Hrvatske Pčele«, se mora naravnost čuditi marljivosti pokojnika, kajti bila je prava čebelarška marljivost.

Ko je leta 1883. priredilo »Čebelarško društvo za kraljevino Češko« v Pragi čebelarško razstavo, pohitel je tja tudi pokojni Penjič, in tu se je seznanil z glasovitima češkima čebelarjema Vojtehom Novotnyjem in urednikom »Českega Včelara« patrom Kebrlom, s katerima je bil v stalnem

† Bogdan Penjič.

pismenem stiku. »Češko čebelarško društvo« v Pragi je pozneje imenovalo pokojnika tudi svojim dopisujočim članom.

Po vrnitvi iz Prage je pokojnik zvesto uporabljal v svojem glasilu in v svojih predavanjih vse to, kar je videl v zlati Pragi. »Hrv.-slav. pčelarsko društvo« je vidno napredovalo, udje so pristopali, in osnovala se je celo podružnica v Valpovu. Ko je hrvatska vlada videla to krepko življenje, naklonila je društvu letne podpore 600 goldinarjev. Ker je pa tudi društvo videlo, s kako požrtvovalnostjo deluje pokojnik za društvo in njegov dobrobit, mu je prisodilo letne nagrade 600 goldinarjev. In Penjič je bil presrečen, ker je videl, da se uresničuje njegov najvišji vzor, da se bo mogel popolnoma posvetiti čebelarstvu.

A njegova sreča je bila kaj kratka. Na društvenem obzorju so se pričeli zbirati črni oblaki, ki so pretili popolnoma uničiti to tako lepo obetajoče delovanje društva. Prvi je odstopil marljivi predsednik Franc Schmidt. Pokojniku je prišel ta odstop nepričakovano, a ker se ni hotel odstopivši predsednik nikakor zopet dati voliti predsednikom, je skušal Penjič voditi društvo začasno brez predsednika. Od gotovih strani se je zahtevalo, da izpremeni društvo svojo firmo, in da tudi list izpremeni svoj naslov, da boji zopet dvojezičen. Toda pokojnik je trdovratno vztrajal na svojem že znanim stališču, in nato sklicani občni društveni zbor je popolnoma pritr dil temu mnenju. Na tem občnem zboru je bil predsednikom voljen veleposestnik Dragotin pl. Bartholovich, a pokroviteljem pa znani grof dr. T. Pejacsevich, ki mu je še danes pokrovitelj.

To leto je pokojnik stopil v trajni pismeni stik s srbskim čebelarjem profesorjem J. Živanovićem in patrom Schachingerjem.

Društvena desetletnica se je obhajala posebno slovesno; duša tej svečanosti je bil seveda zopet — pokojnik. K slavnosti je prihitelo premnogo znamenitih čebelarjev, med njimi že imenovana Novotny in Živanović, kakor tudi Hafiz Mehmed Odžič iz Bosne. Kot dragocen spomin na to proslavo je darovala pokojniku grofica Marijana Majlath svoj prelepi izložbeni paviljon kot čebelnjak, ki si ga je postavil na šolski vrt. In ta čebelnjak je kaj kmalu zaslovel širom sveta; obiskov je bilo vedno dovolj.

Pokojniku je že dolgo časa rojila po mislih ideja, da bi bilo dobro za Jugoslovane, da si ustanove nekako skupno »Zvezo čebelarskih društev«. Teda za to idejo niso bila še takrat zrela tla, in višji oziri so se temu protivili. Nekaj let pozneje se je pač osnovala zveza čebelarskih društev pod imenom »Kongres hrvatskih i srpskih pčelara«, ki pa ni smela prestopiti meje hrvatske kraljevine. Umevno, da ta pojav ni zadovoljil pokojnika.

Kakor se je Penjič udeležil pred par leti krajevne razstave gospodarskega društva v Oseku, pozneje tudi v Bruslju, tako se je udeležil l. 1891. lepe gospodarske razstave v Zagrebu, ki jo je priredilo »hrvatsko-slavonsko gospodarsko društvo«. Tu je pokazal pokojnik, na kako visoko stopnjo se je povzpelo ravno čebelarstvo pod njegovim spretnim vodstvom v kraljevini Hrvatski.

Leto 1896. je prineslo pokojniku lepo zadoščenje za njegovo uspešno čebelarsko pisateljstvo, kajti tega leta je izdal tedanji hrvatski naučni minister dr. I. Kršnjavi naredbo, da mora biti vsako šolsko vodstvo na Hrvatskem naročnik »Hrvatske Pčele«. Uspeh te naredbe je bil ta, da je sedaj uredništvo »Hrvatske Pčele« moglo razpisavati posebne nagrade za boljše članke; a kot nadaljnji uspeh je pripisoval pokojnik temu ukazu tudi dejstvo, da so se premnogi učitelji poprijeli z vso vnemo pravičnega čebelarstva, in še tega leta je društvo podarilo raznim šolam nad 100 Dzierzonovih panjev.

Dve leti pozneje, t. j. l. 1898., dne 12. julija pod št. 7446 je izdala ista vlada ferman, da ne more nikakor vztrajati na svojem prvem ukazu iz

l. 1896., namreč da mora biti vsako šolsko vodstvo naročnik »Hrvatske Pčele«.

Hud je bil ta udarec v Penjičevo delovanje. A kakor ne pride le ena nesreča sama, temveč se ji pridruži češče še druga, tako je bilo tudi tu. Njegov ljubljenec čebelnjak-paviljon je pričel razpadati, in Penjič se je moral zadovoljiti s svojim prvotnim šolskim čebelnjakom.

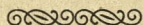
Pokojnik si je s svojim vsestranskim delovanjem pridobil mnogo sovražnikov, ki so mu bili nevoščljivi njegove popularnosti, in ko je bil leta 1906. voljen zastopnikom v hrvatski sabor in pozneje v ogrsko delegacijo, je dosegla mržnja proti njemu vrhunec, kajti prenašati ni moral ne le hudih osebnih napadov, tudi društvo je vsled tega trpelo. Slednjič je izgubil še saborski mandat.

In moža je to bolelo. Videl je, s kako nehvaležnostjo mu plačuje narod njegovo mnogoletno, naporno delo. Ker ni bil že prej preveč trdnega zdravja, so mu ravno ti dogodki zagrenili popolnoma življenje, in po kratki bolezni je umrl dne 11. aprila 1918. Pred svojo smrtjo je uredil še skupno številko 1.-2. letošnje (1918) »Hrvatske Pčele«.

Pokojnikovo uspešno delovanje na čebelarstem polju je bilo odlikovano na razstavah v Trstu leta 1882., na Dunaju tudi leta 1882., a leta 1883. v Pragi.

Poleg brezštevilnih člankov v »Hrvatski Pčeli« v dolgi dobi 37 let je napisal marljivi pokojnik tri obširnejše publikacije, ki so izšle kot samostojne brošure, in sicer: »Amerikanka« (o znanem panju), dalje »Med u kučanstvu« in pa »Napredno pčelarstvo«. Zadnji dve knjižici prav toplo priporočamo vsakemu slovenskemu čebelarju, ki je količkaj zmožen hrvaščine, da si jih kupi.

Bodi velikemu pokojniku ohranjen blag spomin tudi med slovenskimi čebelarji.

Skupni čebelarški list SHS.

Iv. Šega.

Dobili smo tako težko pričakovano ujedinjenje jugoslovanskega ozemlja, kjer stanujemo pač po zemljepisni legi ločeni drug od drugega — a duševno že davno združeni narodi: Slovenci, Hrvatje in Srbi. In umevno, da mora biti najsrčnejša želja vsakega pravega Jugoslovana, da to duševno vez čimdaljebolj utrdimo, da postani ta duševna vez končni cilj našega skupnega gospodarstva.

Vsi stanovi skupne Jugoslavije iščejo sedaj potov, ki naj jih čim tesneje združijo in gospodarsko ojačijo, kajti Jugoslavija bo le tedaj imela v vsakem oziru življenjsko silo v sebi, če se bomo ravnali po znani Svato-polkovni oporoki o združenih močeh. Združeni bomo močni, nezlomljivi, gospodarsko jaki, a raztreseni šibki, vsakemu tujčevemu navalu nevzdržni.

In ta oporoka mora navdajati tudi slovenskega čebelarja z zavestjo, da je edino le v združenju njegov spas. Kot prvo tako zблиžanje med čebelarji Jugoslavije si mislimo skupno čebelarsko glasilo, ki izhajaj pod imenom »Jugoslovanski Čebelar«.

Vemo, da bomo tu zadeli pri marsikaterem slovenskem čebelarju na dokaj hud odpor. Toda če si stvar natančneje ogledamo in vsò zadevo globlje premotrimo, moramo na prvi mah spoznati, da se stvar dá lahko in kaj kmalu uresničiti, samo nekoliko dobre volje je treba in pa požrtvovalnosti.

Ujedinjeni čebelarji imamo, kolikor je nam znano, do danes dva čebelarska lista, to sta »Slovenski Čebelar« in pa »Hrvatska Pčela«. Prvega urejuje že lepo vrsto let — 21. leto — naš France Rojina, a drugega pa po prezgodnji smrti nepozabnega B. Penjiča Miloš Ljubić, tudi šolnik po poklicu; ta list lahko zre na lepo starost 38 let. Združimo tedaj ta dva lista v »Jugoslovanskega Čebelarja«, toda v tem zmislu, da naj prinaša ta novi list članke v obeh jezikih, to je slovenski sotrudniki pišimo svoje prispevke v slovenskem jeziku, pošiljajmo jih našemu uredniku Rojinu, a hrvatski sotrudniki naj se obračajo na svojega urednika M. Ljubića. Tako od obeh urednikov urejeno snov pa prinašaj »Jugoslovanski Čebelar« skupno.

Kje naj se list tiska, koliko bodi vsakoletna naročnina itd., seveda o tem naj odločita občna zbor »Slovenskega čebelarskega društva« kakor tudi »Hrvat. slav. pčelarskog društva«.

Zakaj se zavzemam za skupnost teh dveh društvenih glasil?

Največ iz sledečih vzrokov:

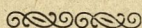
1. Čebelarji naše mlade Jugoslavije se bomo ravno vsled takega glasila bolje spoznali.
2. List bo lahko uspešneje in laglje širil svoje nazore, spodbudil bo marsikaterega dremajočega čebelarja, da se bo zavedal, da je ud naroda, kateremu je namenjena lepša bodočnost.
3. List bo lahko ravno vsled tega postal popolnejši, bogatejši in lepši.
4. Slednjič bo list vsled svoje razširjenosti veliko bolj koristil v gospodarskem oziru svojim članom, kajti ti bodo lahko prodajali svoje pridelke širom jugoslovanskega ozemlja, in slava in hvala naših pridnih čebelc se bo z vsako številko vedno bolj širila od Soče do Vardarja, in oglasi v tem skupnem listu bodo imeli mogočen uspeh, ker bodo list brali po vsej širni Jugoslaviji.

Slovenski in hrvatski čebelarji, ako Vam ta načrt ugaja, povejte svoje misli, in na prihodnjem občnem zboru leta 1919. ga lahko oživotvorimo.

Pripomba uredništva: Razen nas Slovencev in Hrvatov so imeli pred vojno tudi Bosanci in Hercegovci svoj čebelarski list in sicer »Bosansko hercegovački Težak«, organ centralnog pčelarskog društva i podružnica v Bosni in Hercegovini, izhajajoč v Sarajevu, in čigar urednik je bil Ljubomir Stjepanović, a Srbi v kraljevini »Srpski Pčelar«, ilustrovan

organ »Srpske pčelarske zadruge«, ki je izhajal v srb. Karlovcu, in čigar urednik je bil znameniti Jovan Živanović. Prvi je bil tiskan polovico z latinico, polovico s cirilico, drugi samo s cirilico. — Kakor poznamo žilave in vztrajne naše južne brate, bodo — če že niso — zopet pričeli z izdavanjem svojih strokovnih listov. Oni pa imajo drugačne panji, drugačno pašo, drugo čebelno pasmo, drugo podnebje in sploh drugačne razmere kot mi, in kakor bomo vztrajali pri svojem listu mi, tako bodo vztrajali tudi oni pri svojih. Kadar pa se ustanovi »Zveza jugoslovanskih društev« — in na to se bo začelo tudi od strani našega društva delovati v najkrajšem času — takrat se bo, upajmo, po skupnem posvetovanju ustanovilo tudi skupno glasilo »Zveze«, glasilo, ki bo govorilo o interesih vseh jugoslovanskih čebelarjev. Podrobnosti o kraju, kjer bo — če bo — izhajal tak skupni list, o jeziku, tisku, urednikih itd. — vse to pa spada v — bodočnost.

Panj v teoriji in praksi.

Fil. Podgornik — Gor.
Trebuša. — (Konec.)

IV. Opravljanje panjev.

Odkar imamo premakljivo satovje in točilnico, čebelarji kar tekmujejo med seboj s prizadevanjem, kako doseči lahko, praktično opravljanje čebel, odjemanje medu itd.; sploh stremi ves čebelarški svet za tem, da si ustvari nekak idealni panj, ki bi ne imel nobene napake, pač pa v vseh ozirih samo dobre lastnosti.

Tega vzornega panjů ne bomo še tako hitro zagledali, a bližamo se mu pa vendarle, kar bom izkušal dokazati v naslednjih odstavkih.

Dandanes imamo dolgo, nepregledno vrsto panjev raznih sistemov in najrazličnejših oblik, a dobrih, praktičnih panjev je v tej izberi le malo. Vse te panji pa lahko razdelimo po načinu dostopa v njih notranjščino, oziroma po načinu opravljanja raznih del v panju, v glavnem po načinu izvzemanja satov, v tri vrste, in sicer imamo:

1. panji, ki se opravljajo od spodaj;
2. panji, ki se opravljajo od zgoraj;
3. panji, ki se opravljajo od zadaj, in sicer:
  - a) panji s toplo stavbo in
  - b) listovni panji.

Ocenimo sedaj povrsti praktično stran postavljanja in opravljanja teh panjev!

1. Panj s premakljivim delom, ki se opravlja od spodaj, je najbrže le Gravenhorstov slamnati panj. Ako hočemo opravljati ta panj, ga moramo vzeti iz čebelnjaka in ga postaviti »na glavo« v za to pripravljeno stojalo. Ker je panj velik in težak, so jih izdelovali kasneje tudi tako, da so bili vdelani v posebnem stojalu, kjer so se dali kar na mestu

v tečajih obračati. Iz čebelnjaka seveda jih sedaj ni bilo treba jemati, če se jih je hotelo pregledovati, a potrebovali so pa nekaj več prostora. Izvzemanje satov iz teh panjev je prava muka za čebele in za čebelarja. Res, da ima čebelar v takem obrnjenem panju vse sate pred seboj, da se lahko poljubnega loti, a pomisliti je, da stoji vsak satnik, okvir, v posebnem razstojišču, da se ne da veliko nagniti ne na levo, ne na desno, temveč se ga mora tako, kot je, navpično iz panjů vleči; pri tem tvori pa še največjo oviro gorenji debelejši, z medom napolnjeni del sata. Ako je panj zelo živalen, se čebele kar mečkajo ob sosednjih satih; matica je pri vsakem pregledovanju panjů v nevarnosti za življenje.

Ni se tedaj čuditi, da le redko kje, pri nas na Slovenskem težko da kje naletimo na gravenhorstovce.

2. Gravenhorstovemu panju ravno nasprotne oblike so panji, ki se opravljajo od zgoraj. Ta sistem zavzemajo amerikanci, gerstungovci in drugi, katerih število je zelo veliko, znamenje, da so ti panji praktični. In res! Ko odvzamemo takemu panju pokrov, imamo na razpolago vse sate. Te lahko malo razmaknemo in, ker se nahaja debelejša, medu polna plast sata zgoraj, lahko poljubni sat izvlečemo in zopet na isto mesto vložimo, ne da bi izgubila pri tem le ena čebelca življenje. Razširjanje vališča, odjemanje medu, vsajanje rojev in druga opravila se pri takih panjih lahko in hitro izvrše. Če odvzamemo pokrov, se o zalogi medu, o stanju čebel takoj prepričamo.

Ker se opravljajo ti panji od zgoraj, morajo stati na prostem, kar je v Ameriki splošno v navadi, ali pa morajo imeti, če so postavljeni v čebelnjaku, nad seboj dovolj prostora. Radi tega se jih čebelarji, ki ne razpolagajo s prostorom, ogibljejo.

Imajo pa ti panji še drugo neprijetno stran: Ko jim naveznemo medišče, si z a p r e m o v p o g l e d i n d o s t o p v v a l i š č e. In ako hočemo to pregledovati, moramo vselej v z d i g o v a t i in prekladati težko medišče, kar je zelo neprijetno za čebele in za čebelarja.

Za p r e v a Ź a n j e č e b e l v p a š o s o t i p a n j i z e l o n e r o d n i. Treba je v njih pritrđiti okvirje, da se ne razmaknejo in ne d a d o s e, ker imajo premakljivo medišče, s k l a d a t i n e n a v o z u n e n a p a s i š č u.

3. a) Zada j s e o p r a v l j a j o č i p a n j i z o k v i r j i v t o p l i s t a v b i i m a j o s a m o e n o d o b r o l a s t n o s t; z a v z e m a j o n a m r e č m a l o p r o s t o r a, k e r s e d a j o s k l a d a t i d r u g n a d r u g e g a. Opravljanje in pregledovanje teh panjev je pa tako nepraktično, da nepraktičnejše skoraj biti ne more. Ko odpremo tak panj, vidimo v medišču in v vališču e d i n o l e z u n a n j o s t r a n z a d n j e g a s a t a i n n i č d r u g e g a. V s i d r u g i s a t i, i n p r i n e k a t e r i h p a n j i h j i h j e v v a l i š č u i n v m e d i š č u p o 12 i n š e v e č, s o n a m s k r i t i. Ako se hočemo prepričati o stanju satov ob prednji panjevi strani, moramo zložiti vse sate, ki so nam napotu, iz panjů na posebno stojalo, od koder jih moramo, ko smo izvršili, kar smo bili želeli, zopet vkladati v panj. Da je to delo hitro opravljeno, ne more pač nihče trđiti. Čebele s e r a z b u r j a, z izkladanjem satov s e v a b i r o p a r i c e. Pri vlaganju

satov nazaj v panj té lahko zamenjamo; lahko se nam odtrže ali premakne razstojišče, in prava razdalja je preč, če se še kaj hujšega ne pripeti.

Čebelar, ki čebelarji s takimi panji, je podoben kuharici, ki kuha v krušni peči. Taka kuharica nikdar ne ve, v katerem loncu vre, v katerem ne vre. In če se hoče prepričati, se li ne smodi jed v najbolj oddaljenem piskru, mora vzeti v roke burklje, izložiti na posebno mizo ali na predpeček vse lonce, ki so ji napoti, da pride do cilja. Ko se je prepričala o stanju piskrove vsebine, mora seveda z lonci po vrsti nazaj v peč. Pri tem delu se ji lahko pripeti, da zvrne lonec in pogasi tako ogenj, če ne štejemo izgube jedi, ki je bila v loncu. Družina čaka na kosilo najmanj pol ure dalje časa ali pa je jed le polkuhano.

Onim, ki so nervozni, ali ki ne razpolagajo s časom, naj se ne lotijo čebelariti v panjih, ki imajo toplo stavbo in se opravljajo od zadaj.

Da se opravljanje teh panjev olajša, so opremljeni navadno s sati male mere in so tako tudi teoretično zgrešeni.

Ni čudno, da so se čebelarji že zdavno trudili sestaviti panj, ki bi imel vse dobre lastnosti zgoraj in zadaj se opravljajočih panjev. Da bi se tedaj dali skladati, in da bi bili v njih vsi sati v medišču in v vališču ob istem času vidni in dostopni.

Sled k rešitvi tega vprašanja je dal Gravenhorstov panj, in končno se je posrečilo učitelju Albertiju, da je to vprašanje rešil in sestavil takojimеноvani

b) listovni panj, ki spada v vrsto zadaj dostopnih panjev. Imamo že razne listovne panji, izmed katerih je pri nas najbolj znan ali splošno znan naš žnideršičev c.

Na podlagi izkušnje lahko trdim, da ima listovni panj z okvirji racijonelne mere skoraj vse dobre lastnosti drugih sistemov, in sicer:

1. Zavzema razmeroma malo prostora, ker se dá skladati.

2. Vsak poljubni sat vališča ali medišča moremo neovirano doseči, ga izvleči in zopet vložiti.

3. Ko odpremo panj in odvezamemo okna, imamo vpogled v vse ulice vališča in medišča in večkrat se samo z razmaknitvijo okvirjev v hipu prepričamo o stanju vališča in medišča. Niti enega sata ni treba izvleči in vendar vemo:

a) koliko satov čebele obsedajo;

b) koliko medu imajo;

c) v kakem stanju in obsegu se nahaja zalega;

č) kako izdelujejo čebele satovje;

d) če so že nastavile matičnjake;

e) kako obsedajo medišče, in če je med v medišču zrel;

f) če so sprejele čebele dodano jim matico ali vdeleni matičnjak itd.

4. Vsak okvir stoji sam zase trdno v razstojiščih, in če le okna dobro zapremo, je panj pripravljen za potovanje. Okvirji v njem stojijo trdno vdeleni.

5. Okvirji se v teh panjih nikjer ne dotikajo ne sten ne okna, zato jih čebele z zadelavino skoraj nič ne pritrde, kar ni mogoče trditi o drugih sistemih.

Ometanje čebel in vsajanje rojev v listovne panji je sicer malo nerodno, kot pri vseh panjih, ki se opravljajo od zadaj, a se dá s primernimi pripomočki še hitro izvršiti.

Nočem prerokovati, a rečem vendar, da utegne nastati idealni panj iz sistema listovnih panjev.

V. Sestava panjev.

Panj mora biti preprosto, trpežno in natančno izdelan. Narejen naj je iz 2 cm debelih desk mehkega lesa, ki morajo biti tako spahnjene ali zbite, da v slučaju, če se napno ali vsuše, ne razpokajo.

Prednja, zunanja panjeva stran naj ima vedno dvojnato steno. V takem panju ne občutijo čebele pozimi vsakega solnčnega žarka in žrelo ne zamrzne. Kdor se želi izogniti zapaževanju v jeseni, naj naredi panju vse strani dvojnate. Posebno še stranski in tudi dno, ki pozimi zelo trpi. Dvojnato panjevo dno lahko nadomesti topla dvostenata polica ali stojalo, podlaga za panji. Pozimi vsaj naj panji nikdar ne stoji neposredno na betonu ali zidu. Tudi skladanje panjev drug na drugega se ne priporoča, ker se stene spodnjim panjem veržijo, kar naredi panji večkrat popolnoma nerabne.

Zraven trpežnosti je pri panjih zelo važna natančna zunanja in notranja mera panjev in njih posameznih prema kljivih delov. Ni nerodnejšega, kot ako moramo gledati na številke, da najdemo prave dele za panj, ki ga hočemo ravno uporabiti.

Panji, ki se odpirajo samo od zgoraj, morajo imeti prema kljivo dno, sicer se ne dajo temeljito snažiti. Panjem, ki se odpirajo od zadaj, pa prema kljivo dno škoduje, ker take panji je mogoče preprosto in trdno narediti le s pritrjenim dnom.

Posamezno čebelno ljudstvo imej le po eno izletalnico ali žrelo in to vedno le v vališče. Ako ima tudi medišče žrelo, naj je to vedno zaprto in naj se ga odpre edino le, če imamo v medišču od vališča ločeno čebelno družino.

Zelo praktično utegne biti od Gerstunga na njegovih panjih rabljeno prema kljivo »klinasto kotno žrelo«.

Jaz ga še nisem preizkusil, a sodim, da je nekaj zelo umestnega. Dno s tem žrelom opremljenih panjev se dá snažiti tudi od spredaj, kar je posebno zgodaj spomladi zelo dobro. To žrelo se pozimi nikdar ne zamaši z mrtvicami. Ko panj roji, se mu to žrelo potegne vun, in čebele izrojé lepše in hitreje, kar je večkrat zelo koristno. Klinasto-kotno žrelo se dá vkladati vsem panjem, če imajo le dvojnato sprednjo steno.

Še na nekaj moramo pri sestavi dobrega panjů paziti in jemati v ozir, namreč: krmljenje čebel. To se mora izvršiti tako, da panjů, če

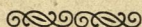

krmimo ob mrzlem času, preveč ne ohladimo, in da je ponujena krma čebelam vedno, tudi ob najhujšem mrazu, dostopna, in da moremo krmo zavarovati, da se ne ohladi preveč. Tem zahtevam odgovarja v prvi vrsti panj, ki nudi možnost, krmiti čebele od zgoraj.

* * *

V gorenjih poglavjih sem izkušal zbrati pregledno zahteve, ki jih terjata od panjů teorija in praksa čebelarstva, in ocenil praktičnost uporabe štirih glavnih sistemov umetnega čebelnega bivališča. Razvidno je, da je nastopilo naše čislano »Osrednje slovensko čebelarstvo« z vpeljavo Znidaršičevega panjů pravo pot. Z umno uporabo tega panjů se bo povzdignilo slovensko in sploh jugoslovansko čebelarstvo in nastalo lep vir dohodkov, ki nam bodo v lepši bodočnosti naše Jugoslavije dobrodošli.

V navedenih petih poglavjih sem izpustil nekaj, kar bi pač ne smel; nisem storil tega iz pozabljivosti, temveč nalašč. Omenil namreč nisem takoimenovane poetične strani čebelarstva, to je lepote. Čebelarji smo zelo idealni ljudje. Veliko je čebelarjev, ki se pečajo s čebelarstvom edino v razvedrilo, šport. Taki čebelarji gledajo tudi na zunanost panjů, na lepoto. Ker je pa le to lepo, kar komu dopade, moramo pustiti v tem oziru vsakemu popolno svobodo. Peto poglavje tega spisa naj vsak po svoje izpopolni in spis bo celotno zaokrožen.

Preselitev najdenca.

P. Jocič.

Bil sem še na Rusko-Poljskem. Zadnja moja postojanka na severu. Po vojaškem geslu: danes tukaj — jutri tam, sem prišel s svojim oddelkom koncem mesca maja na to mesto. Bilo je posestvo nekega ondotnega grofa, ki je pred prihodom naših in nemških čet odšel v notranjo Rusijo, prepustivši vse nemili usodi. Kamor je doseglo oko, samo mogočno gozdovje s stoletnimi bori, lipami in hrasti, ki so stali samozavestno, češ, glejte nas, tudi vojna nam ni prišla do živega. Res je bilo! A povod, da so še stali, je bil ta, ker ni bilo daleč okrog železnice, sicer bi jih bila pa neusmiljeno rezala katera izmed armadnih parnih žag. Tako smo bili pa mi prvi, ki smo izrezali nekaj mlajših korenjakov te zelene družbe, da so tvorili most čez bližnjo reko.

Za bivališče nam je služil lovski gradič sredi gozdov. Obljuden je bil le za časa velikih lovov, kadar se je gospodarju in povabljenecem zahotelo zadostiti lovski strasti. Dasi je bila zgradba vsled vojnih razmer že v napol podrtem stanju, ker naši predniki so se ravnali po običaju: eden nekaj pribije, drugi nekaj odbije, vendar nam je nudila še dovolj in udobnega prostora za stanovanje. Sicer je bila popolnoma prazna, le v pritličju je

bival grofov gozdar, kateremu je bil že v mirni dobi tu odmerjen delokrog. Po naročilu gospodarjevem so ostali gozdarji večinoma kljub naši okupaciji na odkazanih mestih. Bil je celo zelo izobražen ta gozdar in velik prijatelj narave. To je bil tudi povod, da sva se hitro seznanila. Bil je samec in ni imel razen sestre nobenega človeka pri sebi, zato mu je bila družba zelo ljuba. Največ časa je prebil v gozdu s puško, v spremstvu dveh lepih lovskih psov. Večkrat sem mu delal družbo na takem potu. A mnogo bolj kot lovska, se mi je napejala dan za dnevom moja čebelarška žilca. Na tisoče lip! Gradič sam je stal med samimi lipami, katerih košati vrhovi so krasili vso njegovo okolico. Bile so že napol v cvetju. Mislil sem na svoje ljubljene čebele doma in na naše čebelarje, v duhu prestavljal naše panji semkaj v ta za čebele blagoslovljeni kraj, v mislih videl napolnjene z medom itd. Toliko nektarja, pa da bi bil popolnoma neizrabljen! Prepričan sem bil, če človek tu ne goji čebel, katerih res ni bilo v vsej okolici, da ima narava sama, katere je sama modrost, kje v drevesnih duplinah skrite te ljubke delavke. Opazati jih je bilo semintja po cvetju. A kje je njih dom? Toliko dreves! Taki obsežni gozdovi! Delal sem načrte, mislil na ta, mislil na drug način, kako bi prišel do čebel, ker sem vedel, da ostanemo najmanj par mesecev na onem mestu. Temu mojemu namenu je pripomogel naš znanec gozdar.

Nekega lepega jutra opazujem slučajno čebelco, ki se je zibala na rumeni cvetici in pridno nabirala cvetni prah. Kar kopala se je v njem in si zadovoljno polnila koške z njim. Mislil sem sam pri sebi: »Pokaži mi svoj dom, premestim te in tvoje sestrice v udobnejše bivališče!« Ni uganila mojih misli, in tudi naju je zmotil gozdar, ki je nepričakovano prišel za hrptom. »Kaj pa iščete?« me ogovori. Pokažem mu predmet svojega opazovanja, čebelco, ki je še vedno na istem mestu basala koške s cvetnim prahom. »Ali vas zanima ta živalca?« me vpraša gozdar. »Seveda, že od nekdanj, pečam se tudi doma s čebelarstvom.« Povem mu, da bi rad kje dobil čebele vsaj za nekaj časa in mu pokažem lipove vrhove, ki so bili polni popkov, kot obilno čebelno pašo. Na te moje besede se mu zasvetijo oči veselja, odloži puško, sede v travo in mi odkrije srce, ki je tudi z veliko vnemo čutilo za to živalco. Pripoveduje mi, da je že dolgo njegova želja postaviti na vrtu par uljev, da pa posebno še sedaj v vojni jih je sploh nemogoče kupiti, ker so bile po vojaštvu povsod uničene. »Moje mnenje pa je, da ti gozdovi niso brez čebel; gotovo so kje v kakem drevesnem deblu, samo Bog vedi ravno kje,« mu odvrnem na njegovo pripoved. »Imate prav, so take samotarke v oni borovi parceli« — in pokaže na poldrug kilometer oddaljeno borovje — »a take spraviti domov je nemogoče.« »To pa je zadnja skrb, gospod gozdar, toda najti ravno ono drevo izmed tisočev, v čigar deblu prebivajo, to je najtežje,« mu odvrnem sicer z veseljem, da se pot cilju le odpira, a vendar še v dvomu, da bi bilo iz te moke kaj kruha.

»Če je pa tako, jih lahko že jutri imamo,« odvrne gozdar, »stari Pantilij vé zanje. Če imate zjutraj čas, greva k njemu, in ta nama jih pokaže.«

Tako hitre in ugodne rešitve svojih načrtov nisem pričakoval. Veselil sem se, veselilo je pa tudi gozdarja, ker je upal, da bodo čebelce le mogoče kmalu na njegovem vrtu. Domenila sva se glede drugega dne, pogovorila se še malce časa ter odšla vsak svojo pot. Žvižgal sem zadovoljen sam s seboj, v duhu pa že videl naše čebelce, kako se pridno obešajo po lipovem cvetju, gozdarjevo veselje, itd. Treba bo pa tudi najmanj dveh panjev, en ujemalnik in drugih malenkosti, da srečno preselimo najdenčka v novo domovanje. Pri takih in podobnih mislih mi je minul dan.

Drugega dne zjutraj se napotiva z gozdarjem k staremu Pantiliju. Slišal sem od gozdarja že večkrat kaj zanimivega o njem. Bil je svojčas pri grofu gozdni in lovski paznik. Za zvesto dolgoletno službovanje je imel dosmrtno bivališče v koči onstran gozda in nekaj priboljška za starost. Imel je že najmanj sedem križev. Bos, platnene hlače, v nemški vojaški bluzi, izpod krajcev priščipnjene štule na glavi je pa gledalo dvoje živih oči — tak je bil stari Pantilij. Zob ni imel, zato sta se mu pa nos in siva brada pri govorjenju že bratila. Z veliko gorjačo in pipo v ustih je z velikimi koraki premeril vsak dan celo okolico. Vedel je za vse, kje se nahajajo lisjaki, kje srnjaki itd. Bil je pa res kot gozdni škrat. Če si šel po gozdu tu ali tam, koga si srečal — Pantilija. Kot iz tal izrastel, se je pojavil pred teboj. Njegova koča je izgledala ravnotako, kot cel Pantilij. Kar se je podrlo, ni mnogo popravljal, le na streho je nosil vedno več slame in dračja, da mu ni teklo ob dežju v notranje prostore, tako da je bila streha že en sam kup slame. Po plotu je pa viselo par piskrov in skled čakajoč, da se enkrat prikaže vendar Pantilij od kake strani s funtom kaše ali ječmenčka. Večkrat se jih ni usmílil po par dni. Kadar je bilo pa kaj teh božjih darov, tedaj je bila še zunaj vsa koča v dimu, na ognjišču je pa vrelo in šumelo brez konca, ker Pantilij je »ekserciral« s piskri po njem s skrajno doslednostjo.

Dobila sva ga še doma. Sedel je med svojo šaro, celo kramo, da se je komaj videl iz nje. Kože, rogovja, kosi starih pušk, kup brezovih gob, na peči je sušil jagode in tobak, na oknu se je kremžila mlada vrana itd.

»Dober dan, Pantilij, lisičja smrt,« ga pozdravi smehljaje gozdar.

»Hvaljen bodi Jezus Kristus! Kaj pa je vas in tega Avstrijaka prineslo k meni?« odvrne Pantilij.

»Pokažeš nama, kje so čebele, ti veš za nje,« mu odvrne gozdar.

»A, a, no ja, vem za nje, a prezgodaj je za med, škoda bi jih bilo sedaj, gospod, ja res, gospod gozdar. Pa, hm, ja pa koliko, no, žid plača jeseni...«

»Ne brbljaj o tem!« mu prestriže moj tovariš besedo. »Obrni se hitro, in idemo na mesto.«

Pantiliju ni bilo vse po volji, govoril bi bil še rad, veliko pomagati si pa le ni mogel, ker gozdar je bil le še takorekoč njegov gospod. Iskal je pipo med šaro. Pri tem naju je opozoril, da so čebele zelo hude, če imava dovolj tobaka s seboj? V resnici je bil pa povod temu njegov prazni tobačni mehur. Ponudim mu dve smodki. Od veselja je skočil pri vsej

starosti tako, da je vrana prestrašena preskočila z okna na posteljo ter plašno ogledovala Pantilija. Kar brž si je nažgal eno, zamaknil kočina vrata, in bili smo že na potu. Spredaj je korakal Pantilij s cigaro kot kažipot, pihal, kadil, pljuval na desno in levo, da je bilo veselje. Vedel je dobro, da z gozdarjem napravi dobro kupčijo. Videl je že v duhu par pudov kaše, moke, nekaj masla itd. kot plačilo za čebele, videl vse piskre in piskrce, ki bodo tiste dni polni stali po ognjišču, kako bo vse vrelo, šumelo itd. Z gozdarjem sva se pogovarjala o tem in onem, delala načrt, kako in kdaj spravimo domov čebele i. dr. Pantilij se je pa zabaval s cigaro in se le včasih oglasil s kakim jedrnatim »da« ali zadovoljnim »ha, ha«. Več mu pa cigara ni dovolila.

Od našega bivališča je bilo do tja dobre pol ure hoda, od Pantilijeve kočje je bilo malo dalje. Bila je parcela borovcev razne starosti, med temi nekaj prastarih borov, katere je že zob časa precej razjedel v njihovem telesu. Kmalu pokaže Pantilij star borovec, rekoč: »Tu so! Te so najbližje, druge so pa še uro hoda oddaljene.« In res! Sedaj se je pa meni smejalo veselja. Oh, kako so letele! Kar s curkom, kakor pravimo pri nas. Ravno solnce jih je dobro obsijalo. Bil je star vegast borovec; debela je bilo kake 4 metre s premerom do 1 metra, krona pa iz velikih, na vse mogoče načine zviti vej. Življenjska moč je komaj še brlela v njem, zato je bilo tudi deblo skoro docela votlo. V tej votlini so imele čebele svoje domovanje. Kjer se je deblo začelo deliti v veje, je bilo več istih odlomljenih, bodisi vsled viharja ali snega. Ena odlomljenih vej je bila votla in zvezana z glavnim duplom, da jim je služila za glavni vhod. Drugi vhod, večja razpoka, nekako 1 meter pod glavnim vhodom; sicer so bile pa vse luknjice in razpoke skrbno zamazane z zadelavino.

Ogledovala sva z gozdarjem drevo polno življenja. Zame je bil to pravi užitek. Pred menoj je stal panj, ki ga je narava pripravila, privabila čebelce, jim ponudila zadostne paše in jih sprejela v svoje varstvo. Lepo so se razvijale, kljubovale viharjem, dežju in zimi. Ni bilo čebelarja, ki bi jim bil nudil potrebnega, a vendar so bile po Pantilijevem računu že tretje leto na tem mestu. Da so bile hude, je Pantilij imel vendar prav. Če si prišel bliže, si moral hitro odkuriti nazaj. Posebno na Pantilijevo sivo brado so imele piko. Kar v enomer mu je katera brenčala v njej, dasi je žulil cigarin čik na take pretege, da se mu je že večkrat ocvrknila brada ob njem. Malo me je vendar skrbelo lotiti se jih, ker so bile res nenavadno hude, a vedel sem, da bodo v ranem jutru gotovo mirne. Imel sem načrt — z eno besedo — napraviti umetni roj, satovje pa bi prirezal v romiče tako, da bi imel oba, roj in izrojenca. Preračunal sem vse in se prepričal, da bo šlo brez velikih težav. Domenila sva se z gozdarjem, da pridemo po nje čez dva dni. Domov gredé sem razlagal gozdarju svoj načrt. Pantilij, ki je sledil pogovoru, je zmajeval z glavo, češ, to ne bo šlo. Nažgal si je še drugo cigaro in kobacal, ne meneč se več za najin pogovor, za nama na gozdarjev dom po kašo, moko itd., kar mu je že pač bil gozdar namenil dati za čebele.

Doma sem hitro sestavil, kaj mi je treba, da srečno spravimo čebele domov. Prvo, kar bi se rabilo, je bil ujemalnik, in sicer tak, da bi ga bilo mogoče nataktniti na oni konec veje, kjer so imele čebele glavni vhod in izhod. V ujemalnik bi jih pregнал z dimom. Treba je bilo pa še dveh panjev z romiči in nekaj drugih malenkosti.

Tu mi je pomagal iz zadrege moj Boštjan, eden tesarjev. Popolno ime mu je bilo pravzaprav Boštjan Frč. Pridevek »Frč« so mu tovariši dodali iz nagajivosti. Bil je prav priden in uren fant. Kamor se ga je poslalo, je opravil skoraj vse v teku, kot bi bil res frčal. Tako je siromak prišel do tega »Frča«. Ni si mnogo storil iz tega; če ga je kdo že res docela razjezil, mu je zabrusil tudi on par pikrih v obraz, in bilo je dobro. Z Boštjanom sva imela hitro načrte skupaj. Saj je bil razumen in v tesarški obrti izurjen fant. Razumel se je pa tudi nekaj na čebelarstvo, kot mi je pravil, le da še ni imel svojih čebel. »Panji z romiči sem že delal za našega gospoda župnika doma, pomagal sem mu ogrebat roje, in tudi pri drugih čebelarskih delih me je večkrat vzel za pomočnika,« mi je odkril Boštjan svoje čebelarske izkušnje. Bil je pa res fant, katerega si porabil lahko povsod. Ujemalnik je imel hitro gotov. Par leskovih obročev, katere je vezala na dnu tanka ozka deska, je bilo ujemalnikovo ogródje. Črez obroče je napel organtin. Na ožjem koncu je bil pritrjen kos vreče, katerega bi se pri nataktnjenju ujemalnika na vejo ovilo okoli nje, da bi bil čebelam popolnoma izključen drug izhod iz dupline, kot edino v tjemalnik. S pomočjo še enega tovariša je bil Boštjan tudi panjovoma kmalu kos. Napravil ju je po modelu, ki so običajni pri ondotnih čebelarjih, nemških kolonistih. Imajo namreč stoječe panji. Enotnost je pri vseh le ta, da imajo premakljivo delo; visokost in širokost romičev je pa odvisna od volje čebelarjeve. Taka dva, nekoliko izboljšana, je napravil Boštjan po mojem navodilu.

Gozdarju sta bila zelo všeč. Ogledoval ju je od vseh strani, odpiral, zapiral, izpraševal to in ono, da sem imel dovolj odgovarjati in razlagati. Njemu kot začetniku je bilo vse novost, kar sem mu povedal, a sledil je z velikim zanimanjem tako, da ni bila nobena beseda izrečena, da si je ne bi bil zapomnil. Bilo je torej pripravljeno vse, kar je bilo treba, da preselimo čebele v novo bivališče. Naša čebelarska ekspedicija je bila določena za drugi dan. Sklenil sem, da gremo kolikor mogoče zgodaj, ker nekaj malenkosti je moral napraviti Boštjan še na licu mesta, da bi bilo delo bolj olajšano.

Pantilij je bil prvi na nogah. Prejšnji dan je nakosil gozdarju nekaj sena in je prenočil kar pri njem. Še skoro tema je bila, sem ga že slišal, ko se je na dvorišču prerekal s kuharji. Dražili so ga, zakaj se še enkrat ne oženi, da dobi na njegove piskre, sklede in slamnatí dom še najbogatejše deklet; drugi ga je dražil, koliko je dal za štulo na glavi itd. Razdražili so ga že tako, da je že kričal in jim žugal s palico. Vsa jeza Pantilijeva je pa začela ponehavati, ko je kuhar vsul v kotel kavo, in je ta zadišala po dvorišču in udarila tudi Pantiliju v nos. Takoj je ponudil kuharju zopet staro prijateljstvo, ker je vedel dobro, da bi ga drugače kuhar prezrl pri delitvi kave.

Ko pridem na dvorišče, mu je že pomagal cepiti drva, zato je pa prišel le na svoj račun: na skodelco kave.

Za malo časa je bilo vse gotovo za odhod. Boštjan je že naložil na voz ujemalnik, oba panjú, lestvo in nekaj orodja, ki se bo rabilo. Pantilij se je založil s tobakom in oborožil s sila dolgo preklo. Tu ga podraži še Boštjan: »Ti motovilo, čemu ti bo ta dolgi natič, ali boš zvezde klatil z neba ali storže z borovcev; čemu greš z nami?«

»Kaj pa to tebe briga, ti kolera ti, jaz že vem, čemu bo ta prekla, ti pa še ne veš, čemu si napravil oni menterģi na vozu,« mu odvrne jezno Pantilij. Še bi se bila prerekala, da ni prišel gozdar, na katerega sem že čakal, na kar smo odšli. Gozdar je bil nenavadno dobre volje, veselilo ga je, da bodo čebele danes že doma.

Bilo je še zgodaj, ko dospemo na mesto. Čebele so bile še popolnoma mirne. Glavni vhod so imele zaseden v gosti gruč, ki je visela na veji v velikosti tretjevca. Pri spodnjem so le nekatere brnele s krili. Med tem ko je Boštjan zlagal raz voz, je Pantilij prinesel par suhih brezovih gob, ki rade gore in dajo dovolj dima. Sedaj sem razumel, čemu bo Pantiliju ta dolga palica. Nataknil je na drobnejši konec eno takih gob in prišel z že prižgano nazaj. Postavil se je pod borovec in čakal, kdaj se cela reč prične, da pride tudi njegov dolgi kadilnik v poštev. Cel Pantilij je bil v dimu. Kadila se je goba, v ustih je imel pipo, iz katere je tudi pihal dim na vse pretege. Njegov proizvod dima je zadostoval tudi gozdarju, ki je par korakov za njim sedel na hrastovem štoru. Prvo delo je bilo hitro gotovo. Boštjan pristavi lestvo, in na glavni izhod natakneva mirno ujemalnik; kos vreče pa, ki je bil na ožjem koncu, ovijeva tesno okrog veje tako, da je bil čebelam izhod mogoč le v ujemalnik. V spodnjo izletnico pihnem parkrat močno dima, da so se čebele odstranile, in povečam isto toliko, da je bilo mogoče vtakniti v njo gorečo gobo. S Pantilijevo pomočjo se je valil dim v borovčevo duplino. Sedaj je bilo čebelam izbrati, ali naj ostanejo v drevesu v dimu, ali pa da se izselijo v ujemalnik. Nič jim ni bilo v začetku kaj po volji to presenečenje. Ko so začutile dim, so prve priletele s tako hitrostjo v ujemalnik, kot bi letele na prsto. Nastal je v njem precejšen dirindaj, to pa le za par minut. Spoznale so kmalu, da jim je obstanek v borovcu nemogoč, in da ni druge milosti, kot se nakopičiti v ujemalniku. Pantilij jim namreč ni dal oddiha z dimom. Venomer je tlačil gobo v izletnico in tolkel po malem s palico po deblu. Tako je bil dosleden pri tem poslu, da ni niti opazil, da mu gori že štula na glavi. Padel je kosec tleče gobe z njegovega dolgega kadilnika, ki ga je imel prislonjenega ob borovec, na klub, ki je seveda začel tudi tleti.

Boštjan je med tem postavil pod borovec nekaj odra, da bi bil za izrezavanje satov dostop mogoč. Gozdar je vse od daleč opazoval. Bal se je še čebelnih pikov, a mu ni bilo tega zameriti kot začetniku; pozneje se jih je hitro privadil.

Ujemalnik se je počasi polnil s čebelami. Sprva so se držale le pri vhodu, a tudi od tu jih je pregnal dim in so se pomaknile v širji konec, kjer

so se nabrale v gruče. Bila jih je neverjetna množina, a so le še prihajale presledkoma močno šumeč iz borovca. Ko sem bil prepričan, da se je večina že izselila, vzameva z Boštjanom previdno ujemalnik z veje in ga položiva v senco. Bilo je veselje pogledati to kopico čebel.

A glavno, najtežje delo me je pa še čakalo: izrezovanje satja. Kako priti do tega? Druge poti ni bilo, kot izžagati na eni strani v borovec veliko veho, pri kateri bi bilo satje dostopno. Drevo je bilo skoraj suho, debelina stene na gotovih mestih tanka, zato tudi to ni delalo Boštjanu mnogo skrbi. Zažagal je počrez borovec zgoraj in spodaj v razdalji pol metra tako globoko, da je žaga dosegla že satje. Nato je z dletom zažagani del vzdolž borovca obojestransko zasekal tudi tako globoko, da je lahko odvezel cel zažagani kos od debla.

Pri tem je pa Boštjan Frč res sfrčal, namreč z odra. Ko je izbil zažagano veho, se je odtrgalo z njo tudi nekaj satja. Čebelle, ki so še preostale v deblu, so se vsled žaganja in tolčenja silno razburile in se v celem curku vsule v Boštjana. Bil jih je ves poln. Mahal je z rokama na vse strani in skočil z odra na tla naravnost pred Pantilija, ki je prestrašen, ne vedoč, čemu je Boštjan priletel naenkrat na tla, skočil izpod odra, se izpodtaknil in tudi položil ude svojega telesa po dolgem na tla. Boštjan, videč, da srboritnicam ne bo kos, zbeži, otepajoč na vse strani, tik mimo sedečega gozdarja v goščo. Seveda, sedaj je bil deležen še gozdar teh dobrot. Kar vrglo ga je s štora, in ubral je isto pot za Boštjanom, spremljan tudi od čebel, ki so se srdito zaganjale v njega. Pantilij, videč, v kaki nepriliki sta gozdar in Boštjan, pograbi kos goreče gobe in hiti obema na pomoč. Da se malo pomire, sem se umaknil tudi jaz do našega voza, a sem moral tudi nehote pospešiti korake. Oni trije so pa v bližnjem grmovju imeli dovolj opravila, preden so se iznebili vseh nadležnic.

Pantilij jih jima je obiral iz las in obleke, a je bil sam dovolj deležen pikov. Pripovedoval mi je pozneje gozdar, da je njegova siva brada kar šumela, toliko jih je bilo v njej. Vrnili so se kljub temu kmalu nazaj. Boštjan je imel še dosti korajže, ker je smeje pripomnil: »Nisem mislil, one našega gospoda župnika doma znajo pa že malo več olike, kot pa te neotesanke.« Gozdar se je držal nekako kot oni, ki ga je ravnokar namočil dež, pa je vendar kmalu prišel zopet do stare dobre volje. Tolažil sem ga, a v srcu sem se moral na tihem smejati, ko so se vsem trem tako hitro izpreminjali obrazi. Boštjanu se je spodnja ustnica nenavadno debelila, gozdarju so rastle bule po čelu, kot gobe po dežju, Pantilijev nos je pa postajal rdeč kot segedinska paprika.

Kar je še ostalo čebel po in med satjem, so postale bolj mirne. »Sedaj pa nad satje!« — rečem Boštjanu, pripraviva panj z romiči pod oder in se lotiva dela. Pantilij je prevzel prejšnje delo, dim. Odžagali smo še zgoraj oni kos votle veje, ki jim je preje služila za vhod in izhod. Nekaj nam je bilo s tem le pomagano, da se je moglo z dveh strani do satja. Boštjan je izrezaval, kar je bilo vsled nepriročnosti zelo neprijetno delo. Sati so bili

pritrjeni na vseh koncih in krajih tako, da je bilo nemogoče izrezavati cele kose, ampak od večjih le spodnji dve tretjini. A šlo je vendar le.

Kar je Boštian izrezal, sem jaz hitro prirezal na širokost romiča, pripel sat s trakovi od lepenke na robove romiča in jih pokladal, kolikor je bilo mogoče v istem redu v panj, kot so viseli sati v borovcu. To je šlo dokaj hitro, ker sati so bili po največ višji kot romiči, široki pa, da se je eden sat na širokost prirezal za dva romiča. Tudi čebele nam niso delale več preglavic; kar jih je bilo med posameznimi sati, so se dale še dokaj mirno otresati z njih v panj. Zalege je bilo zelo veliko. Ravno pravi čas smo nalleteli. Bilo je vse nastavljeno in pripravljeno za roj, ki bi bil čez par dni gotovo že izletel. Matičnjakov je imel zelo malo, a tiste vse jako lepe.

Ne malo sem se pa čudil množini medu, ki so ga imele te samotarke. Zgornji del in desna stran dupla je bila napolnjena izključno z medenimi sati. V posebni zalogi na desni, kjer so imele nekako medišče, je bilo satje napolnjeno do zadnje celice še z medom prejšnjega leta, zgornji del je bil pa večinoma napolnjen z novim medom. Vsa notranja stran njihovega bivališča je bila zelo skrbno zamazana in prevlečena z mažo, kakor bi bila oblita z rdečkastim steklom. Na vse sem doma preje mislil, kot pa na to, da nam bo treba večje posode za med. Še stari Pantilij je mislil v tem oziru malo dalje, ker je vzel zase s seboj lončen piskerc. Poslal sem voznika z vozom domov, ki je kmalu došel nazaj in pripeljal iz gozdarjeve kuhinje pločevinast škaf. Lotila sva se sedaj z Boštjanom medene zaloge z velikim zadovoljstvom. Kako tudi ne! Toliko lepih z medom napoljenih satov! Približal se je tudi gozdar že poln korajže in se ni mogel načuditi, kaj premore pridnost te živalce. Tudi Pantilij, že ves črn od dima, se je sklonil k škafu, odvezal svoj lonec z vrvice in pridno tlačil medene satne odlomke vanj. Celih satov žalibog ni bilo mogoče izrezavati, zato se je tu ali tam kaj prelomilo ali odlomilo in padlo na tla, kjer je bil pa Pantilij takoj zraven, bodisi s prstom ali s piskrom. Do malega je bil napolnjen škaf, Pantilijev lonec pa popolnoma s kupom. Bil je možiček zelo dosleden. Skobacal se je še celo na oder, porezal in postrgal vse medene ostanke, ki so se še ponekod držali, ter jih stlačil v lonec. Shranil si bo ta med, kot je pripovedoval, za zimo, za čaj. Z Boštjanom sva nato zaprla zopet borovčevo odprtino in zamazala vse odprtine in razpoke z ilovico, da ne bi mogle čebele nikjer več v svoje staro bivališče.

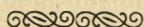
Še eno delo me je čakalo: preselitev roja v panj, ki je v ujemalniku sedel že popolnoma mirno. Par sunkov — in bil je v novem domu, veseleč se kljub usodi par satnih začetkov, ki sem jih dal v panj kot doto za novo gospodarstvo.

Naložili smo vse na voz. Pantilij je še povezal svoj nabiti pisker z rdečo ruto, in že se je pomikal čebelarški bališ proti domu. Pantilij, vesel polnega lonca, v žepu par cigar, doma pa kaše, ječmena itd., je med potom želel srečno pot in krenil po stranski stezi, ki je bila bližnjica do njegove kočice. Bil je tudi res lahko vesel s to kupčijo, sicer bi jih bil jeseni prodal kakemu židu za slepo ceno.

Pripeljali smo srečno domov. Gozdar je bil zadovoljen: sicer mu je bilo največ za veselje, a opravil je tudi dobro: imel je čebele, drugič pa medu 55 ruskih funtov (22 kg).

Oživel je gozdarjev vrt. Čebele so se razvijale prav dobro. Prve dni so se obračale nekako obotavljajoče, a privadile so se kmalu na novi dom in novi kraj ter delale veselje meni in gozdarju. Ta je presedel vse proste ure pri njih in napredoval prav dobro v čebelarskih naukih. Tudi Pantilij je večkrat mimogrede pogledal, posebno kadar je bila pipa brez tobaka. Nikakor mu pa ni šlo v glavo: »Prodal sem enega, ta Avstrijak je pa napravil mimogrede dva, ne da bi bile čebele kaj rojile.«

Ureditev jesenske čebelne paše. Iv. Šega.

Na zadnjem občnem zboru slov. osrednjega čebelarskega društva sem stavil predlog, da naj osrednji odbor uredi našo čebelno pašo, t. j. jesensko, in sicer na ta način, da napravi nekak kataster ali pregled vseh onih krajev in čebelarjev, kamor pošiljajo posamezni čebelarji svoje čebele na ajdovo pašo, in da se določi število panjev, ki se jih sme pripeljati v posamezne kraje.

Predlog ni našel pri odbornikih osrednjega odbora tistega priznanja, kakor sem upal, in odbornik g. M. Humek mi je pač pritrdil, da ima predlog mnogo dobrega na sebi, a je neizvedljiv.

V naslednjem pojasnujem v kratkem, kako si jaz mislim izvedbo tega nasveta.

Vzemimo par izmišljenih imen v posebno bogatih ajdonosnih krajih. Kraj »Ajdov cvet« ima po svedočbi priznanih čebelarjev dovolj paše za 300 panjev. Kraj »Matični dol« ima vsled svoje posebno bogate setve vsako leto prostora za 1000 panjev, a kraj »Trotov raj« pa v skrajno dobri letini za 200 panjev.

Vsak čebelarski »abecedar« vé, da ne čebelarimo racijonalno, ako nabašemo v kraj »Ajdov cvet« mesto 300 panjev kar 600 panjev, v »Matični dol«, kjer bi sijajno izhajalo 1000 panjev, le 200 panjev, a v »Trotov raj« mesto dovoljenih 200 panjev kar 800 panjev.

Osrednji odbor bi v imenovanih treh krajih sestavil imenik dotičnih čebelarjev, ki prevzemajo vsako leto pripeljane panji v oskrbo, določil jim največje število panjev, ki jih morejo ali recimo s mejo prevzeti v oskrbo, in tak pregled bi prilično bil objavljen v »Slov. Čebelarju« v ravnanje vsem udom-čebelarjem, ki dajejo na jesen čebele v ajdovo pašo. Izgovor, da bi si tamošnji čebelarji ne pustili predpisovati, koliko panjev sme prevzeti pod svojo streho, ne drži, kajti pravi ud-čebelar bo pač vesel, če se uredi jesenska paša, ker mislim, da tak ud-

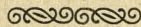
čebelar ne računa le s tistimi groši, ki jih dobi kot najemnino, temveč upošteva v prvi vrsti korist lastnih čebel, ki jo dobé na domači ajdi.

V boljšo informacijo dotičnih čebelarjev v imenovanih krajih mislim, da bi vsak čebelar, ki méni dati svoje čebele v ajdovo pašo, sporočil kratko po dopisnici, koliko panjev misli to jesen pripeljati na pašo. V to bi pač bilo potrebno, da izdá osrednji odbor nekak oklic, da se bodo prizadeti čebelarji lahko ravnali po njem. Seveda bi v tem oklicu moral osrednji odbor poudarjati, da se dotični priglasniki ne smejo javljati tik pred pašo, temveč vsaj mesec dni prej, kajti vsak čebelar takrat že gotovo dobro vé, koliko panjev misli dati na pašo. Ko je recimo kraj »Trotov raj« napolnjen s priglašeniimi panji po oglasih dotičnih čebelarjev v »Trotovem raju«, razglasi osrednji odbor v naših političnih dnevnikih kratko notico: »Trotov raj« je zaseden, »Matični dol« ima še prostora za 500 panjev, a »Ajdov cvet« še za 100. — Urednike naših političnih listov bi pa pridobili, če jim obljubimo in tudi damo vsako jesen par kilogramov »ajdovca«.

Slednjič veljaj še sledeča pripomba: Da se posamezni čebelarji ne bodo čutili preveč oškodovanih, ker so recimo letos »prepoznoprišli«, naj se jih sprejme prihodnje leto v onem redu, kot so se oglasili.

Seveda, pri tem načrtu mora biti pa naša prva lastnost: disciplina in zavest, da je vsak čebelar enakovreden član človeštva.

Osrednjemu odboru kličem: **P o i z k u s v e l j a !**

Zanimivosti iz čebelarstva.

Nabral Fr. Začorc — Bela cerkev.

Med v sv. pismu.

Stari patrijarh Jakob je za časa lakote poslal svoje sinove iz kanaanske dežele v Egípet, da so nakupili žita. Za čimboljši nakup, so nesli egíptovskemu kralju posodo kanaanskega medu (1. Moz. 43). Več let pozneje so potovali Abrahamovi nasledniki skoz puščavo Arabije na goro Sinaj. Da so se zamogli preživljati, jim je Bog poslal mano, ki je imela okus medu (2. Moz. 16, 31). Ko je Jonatan, sin kralja Davida, v vojni s Filistri postal truden in lačen, je užival med, kar ga je zopet okrepčalo (1. Sam. 14, 27). David in njegova vojska sta bila z živili zelo preskrbljena; med je bil vsakemu vojščaku sladčica, zdravilo in krepčilo (2. Sam. 16, 29). Za dober sprejem ali dobrodošlost gostov so Judje postregli prišlecu z medom. Jeroboam je poslal svojo kraljico k preroku Ahija, ki mu je nesla v okrašenem vrču medu (1. Kralj 14, 3). Job je izrazil preobilost medu s tem, da je govoril o potokih in rekah, kjer se cedita med in mleko (Job 20, 17). Kralj Salomon je rekel: »Moj sin, uživaj med, ker je dober in

zdrav!« (Pregov. Sal. 24, 13.) Izaija omenja asirsko čebelo in svetuje vsakemu jesti med, ker je čebelnih ljudstev v toliki meri. (Jez. 7, 18, 22.) O trgovstvu z medom čitamo list preroka Hezekijala (Kap. 27), kjer pravi med drugim: »Juda in Izrael sva z vami (Tirenci in Feničani) kupčevala, ker prinesli smo na trg pšenico, balzam, med in olje.« Ko je živel Sirah za časa zopetne postavitve templja v Jeruzalemu, je govoril o potrebi živil in priporočal med in moko.

Različnost medu.

So ljudje, ki pravijo »med je med«, pa naj bo isti različen po barvi ali kakovosti, samo da je sladek. Tako se taki sladkosnedi lahko zelo prevarajo pri nakupovanju medu. Med ima svojo težo, gostoto in kakovost. Zrel ali dovršen med ima 1'4 kg teže na liter, sicer je v nasprotnem slučaju lahkeji in vodenotekoč. Med je lahko kristaliziran ali pa je celotni sprimek kot maslo, lahko brez barve kot voda, ali temen kot najtemnejša melasa. Aroma medu je tako različna, kot so različne cvetice in njih vonj. Samo z besedami ne moremo značiti razlike. Če zaznamo vonj cvetice, je zopet to težko izraziti z besedami. Skratka, kakor so različne vonjave cvetic, tako tudi medu. Jasne barve je med od esparzete, bele detelje, kadulje ali žajblja in domačega kostanja, temne pa od ajde in mane.

Naprava voščenih sveč.

Dandanašnje razmere so vsled vojne pripravile človeka, da si mora vsled naraščajoče draginje in pomanjkanja marsikaj umišljati sam. Čebelar si napravi n. pr. sveče lahko tudi sam. Za napravo voščenih sveč se potrebuje ta stenj — po domače »taht« — iz bombaževine ali pavole in umetno satovje. Satovje naj se razgreje na štedilniku ali na peči toliko, da postane gnetno. Stenj naj bo daljši, kot je umetni sat. Položi stenj podolgem na rob sata in ga zavij v mehki vosek. Kdor hoče imeti lepo svečo, naj jo zgladi, ko je vosek še mehak. Tako je sveča končana in pripravljena za razsvetljavo. Gorí lepo! Radi trpežnosti in daljšega gorenja polóži stenj prej v slano vodo in ga potem posuši.

Pregovor: marljivost čebele.

V prvi številki letošnjega »Čebelarja« stran 23 je gosp. Peter Močnik navedel veliko prav lepih pregovorov, ki so kaj primerni z ozirom na človeško življenje, bodisi za pridobitev dobrih lastnosti ali odvrčanje od slabih. K temu naj še pridenem sledeče o pridnosti čebele: Močna čebelna družina, ki dá čebelarju v dobri letini 20 kg prebitka na medu, potrebuje čez leto za svoj razvoj in za zimsko zalogo tudi kakih 40 kg medu in cvetnega prahu. Za 1 kg medu so potrebni 3 kg nektarja, ker ta vsebuje trikrat toliko vode, kot dozorel med. Tako morajo čebele na leto znositi 180 kg nektarja. Čebela je zmožna pri enem poletu prinesiti 60 mg nektarja in 25 mg cvetnega prahu. To je največji napor, ki ga zmore

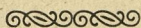

čebela. V splošnem pa je čebelar lahko zadovoljen, če donese čebela potom enega izleta 30 mg nektarja. Potrebni je tedaj 100.000 izletov, da se pridobi 3 kg nektarja ali 1 kg medu. Da zamorejo čebele nanesti v celem letu 180 kg nektarja ali 60 kg medu, morajo napraviti v teku poletja 6 milijonov izletov; vendar pa moramo biti uverjeni, da se to število poletov ceni še veliko prenizko. 6 milijonov poletov se razdeli za čas od februarja do oktobra, vendar pa računamo vztrajno delavnost čebele v času od konca aprila do konca junija ali začetka julija. Na 100 lepih dni se računa povprečno 60.000, na 10 ur letanja 6000, za 1 uro ali 100 poletov na 1 minuto. Čebela obiše pri enem poletu kakih 200 cvetov. Močan roj zamore tedaj v poletju obiskati dnevno najmanj 12 milijonov cvetov, ki jih oploja s cvetnim prahom.

Razvidimo tedaj, da delavnost čebela presega vsako drugo vztrajnost in pridnost, zato: »Bodi vztrajen in marljiv kot čebela!«

Čebele in potres.

Stojim pred čebelnjakom in začujem zibanje zemlje. Pri močnem sunku zrohne čebele v veliki razburjenosti skoz žrela na prosto. Grem gledat v ozadje panjů. Na zadnjih petih satnikih ni bilo nobene čebele. Zapustile so mlado zalego, celo matica se je odstranila iz stališča, kjer je polagala jajčeca. To je trajalo le malo časa. Ko odvezam šesti satnik, zapazim, da se čebele zopet vračajo, vendar še zelo vznemirjene in pripravljene za pik. Tekom desetih minut so se zopet umirile. Izvrševale so svoj polet zopet mirno kot prej. Pri vseh panjih je bil isti slučaj.

Društveni vestnik.

Osrednje čebelarsko društvo v Ljubljani.

Ustanovni shod čebelarske družbe.

Na Svečnico, dne 2. februarja 1919, ob 10. uri dopoldne bo v mali dvorani Mestnega doma ustanovni shod čebelarske družbe pod tvrdko: »Zveza za splošno jugoslovanskega čebelarstva, družba z omejeno zavezo«.

Glavni namen te družbe bo nabava in prodaja čebelarskih potrebščin, kakor panjev, slamnic, čebelarskega orodja, čebelarskih strojev itd.

Delež za pristop k družbi je 500 kron.

Čebelarji, preberite še enkrat natančno pomen in družbeno pogodbo te velevažne in prepotrebne družbe v 3. številki »Slovenskega Čebelarja« 1. 1918. in udeležite se polnoštevilno shoda. Čim več članov bo družba štela, tem uspešneje bo delovala. Tudi na tem polju se moramo svobodni Jugoslovani otresti nemške odvisnosti.

**Članarina »Slovenskega osrednjega čebelarskega društva v Ljubljani«
za leto 1919. bo 8 KRON.**

Zaradi izredno visokih cen papirja in drugih tiskarskih potrebščin ter vedno višjih plač tiskarskega osebja je že občni zbor čebelarskega društva v Ljubljani sklenil, da se zviša članarina, oziroma naročnina »Slovenskega Čebelarja za leto 1919. od 4 na 5 K. Ker pa se cene papirja in tiskarski stroški še vedno neprestano dvigajo, je odbor v seji dne 26. decembra 1918 soglasno sklenil, da ne zabrede v dolgove, zvišati članarino na 8 kron.

Vsakdo vé, kaj se v sedanjem času dobi za 8 kron, zato gotovo nihče ne bo ugovarjal temu sklepu ali vsled tega odstopil od društva, marveč se bo število članov še pomnožilo. Saj je ravno društvo pripomoglo, da je čebelarski pridelek dobil tako ceno, kakršno zasluži.

Podružnice obdrže od vsakega člana po 1 K, kot doslej. Ravno tako tudi druga čebelarska društva, ki imajo za svoje glasilo »Slov. Čebelarja«.

Ker poštnohраниlični promet v Jugoslaviji še ni odprt, prosimo, da se naročnina pošilja po poštni nakaznici.

**»Slovenski Čebelar« izhaja leta 1919. vsak mesec točno 15. vsakega meseca
na eni polji, t. j. na 16 straneh.**

Odbor je v seji dne 26. decembra 1918 soglasno sklenil, da izhaja »Slovenski Čebelar« leta 1919. točno dne 15. vsakega meseca na eni polji. Le 1. in 2. številka izideta zaradi težkoč v tiskarni skupno dne 15. februarja.

Urednika gosp. Rojina se naprosi, da pošlje rokopis do 1. vsakega meseca v tiskarno. Da ne bo urednik v zadregi z gradivom, spiše, če treba, vsak odbornik po en članek.

Odbor izvoli tudi uredniški odbor, v katerem so gg.: urednik Rojina, predsednik Hafner, podpredsednik Humek ter tajnik in blagajnik Zirkelbach. Slednji ima tudi skrbeti za pravočasni natis in ekspedit. Ta odbor je odgovoren, da bo »Slov. Čebelar« pravočasno izhajal.

Podružnicam!

Vojna je minula. Svobodni državljani smo v jugoslovanski državi. Sedaj nas čaka ogromno delo na vseh poljih gospodarstva. Vse bo treba na novo urediti in oživiti, da pride gospodarsko življenje kmalu v pravi tir. Posebno pozornost bo treba obračati sedaj gospodarskim društvom, med katere spada tudi naše osrednje društvo. Odbor je v seji dne 26. decembra 1918 že začrtal načrt nadaljnega delovanja, ki ga bo izvajal času primerno.

V prvi vrsti je najpotrebnejše, da se uredi podružnice. Veliko jih je bilo ustanovljenih že pred vojno, nekatere med vojno, toda delujejo v pravem pomenu besede le nekatere. Navadno se ustanove podružnice z velikim navdušenjem, izvoli odbor, potem pa ni ne duha ne sluha več o njih. Nekatere podružnice že po več let niso imele občnega zbora. Le predsednik kake podružnice se semintja še oglasi, posebno pri razdelitvi sladkorja, drugače ne.

Ker so podružnice velike važnosti v korist čebelarstva, zato je v prvi vrsti nujno potreba, da se zopet ožive ali ustanove nove. Saj ni za to nobenih težav. Skliče se občni zbor ali ustanovni shod, bodisi v časopisu ali kakorkoli, izvoli odbor za dobo enega leta, ki obstoja iz predsednika, predsednikovega namestnika in treh odbornikov. Odbor voli iz svoje srede tajnika in blagajnika. Podružnica mora šteti vsaj 15 udov. Izvoljeni odbor in člani se naznanijo osrednjemu društvu in podružnica je ustanovljena. Pri občnem ali ustanovnem shodu se pobere tudi članarina. 1 krono od vsakega člana obdrži podružnica, 7 kron se pa odpošlje osrednjemu društvu.

V prihodnje bodo podružnice posebno važne zato, ker bo odbor podpiral le podružnice, in ne posameznike, ravno tako bodo tudi prišle podružnice v prvi vrsti v poštev pri razdelitvi sladkorja.

Torej na delo!

O d b o r.

Sladkor.

Storili so se potrebni koraki za sladkor za pomladno pitanje. Uspeh teh korakov se objavi v »Slov. Čebelarju«.

Odborova seja dne 26. decembra 1918. Navzoči gg.: Hafner, prelat Kalan, Humek, Bukovic, Strgar, Rojina in Zirkelbach.

Gosp. predsednik Hafner pozdravi navzoče odbornike, ki so prišli k seji prvokrat v svobodni Jugoslaviji. Posebno toplo pozdravi odbornika gosp. prelata Kalana kot poverjenika za kmetijstvo v jugoslovanski državi, ki bo veliko storil tudi v povzdigo čebelarstva, ki tudi spada v njegov delokrog.

Odbor se obširno razgovarja o bodočem društvenem delovanju in sestavi primeren načrt.

Tajnik in blagajnik Zirkelbach prebere došle dopise in poročja o denarnem stanju.

Odbor dovoli Zirkelbachu za razdelitev sladkorja primeren honorar.

Uredniku Rojinu se dovoli 50 K nagrade.

Odbor sklene na razne prošnje, da ne podpira posameznikov, marveč le podružnice. Drugi sklepi so objavljeni na str. 115—117.

Henrik Zirkelbach,

t. č. tajnik in blagajnik.

Slovensko čebelarstvo društvo za Koroško.

a) Poročilo o odborovi seji.

Dne 26. septembra se je vršila odborova seja po sledečem dnevnem redu: 1. poročilo čast. gosp. župnika Hafnerja o razdelitvi zadnjega sladkorja; 2. poročilo in sklep zaradi udnine in prispevka podružnicam; 3. poročilo in sklep zaradi zavarovanja čebel proti požaru in tatvini; 4. poročilo in sklep zaradi cene sladkorja, ki se ima zdaj razdeliti; 5. druga poročila predsednika; 6. posvetovanje zaradi občnega zbora; 7. nasveti in predlogi.

Seje so se udeležili: Jekl Josip, predsednik; Arnejc Gregor, predsednikov namestnik; Černut Martin, Hafner Urh, Horvat Lovro in Piček Janez, odborniki. Razen umrlega odbornika Jožefa Müllerja so bili torej navzoči vsi odborniki.

Predsednik Jekl Josip pozdravi došle in se spominja predvsem med tem umrlega odbornika Jožefa Müllerja, po domače Mučivnikovega očeta v Št. Janžu v Rožu. V znak žalosti se dvignejo pričujoči s sedežev.

Nato poroča čast. gosp. župnik Hafner o razdelitvi sladkorja spomladi 1918. Poročilo se vzame na znanje. Odbor mu izreče za trud in skrb zahvalo. — Odbor sklene, kakor je storil to odbor Slov. osred. čebelarskega društva za Kranjsko in Primorsko že leta 1915., da se procentualnega prispevka podružnicam ne izplačuje. Za 1919 se določi udnina 8 (osem) kron, v katerem znesku je zapopadeno tudi zavarovanje do 500 K po stari vrednosti. — Predsednik poroča, da je predlagal zboru delegatov državne zveze, ki se je vršil poleti na Dunaju, zaradi zavarovanja sledeče: Maksimalne cene za vrednost čebel, panjev, strdi in voska so tudi po novih vrednotah iz jeseni 1917 prenizke. Udom naj bo cenitev lastnega inventarja pri zavarovanju (spisanju zavarovalne pole) na prosto dana. Deželna društva naj presojajo, ali so navedene cene primerne ali ne. Zavarovanje po starih vrednotah naj odpade. Zavarovanje naj bi ne bilo obligatno (prisilno). Deželna društva vodijo zazname zavarovanih udov in predložijo iste zavarovalnici. Pogoj, da se izplača na škodi v enem slučaju največ 500 K, naj odpade. Sploh naj bo zavarovanje slično, kot pri drugem zavarovanju. Razen tega se je obrnil v tej zadevi tudi na državno čebelarsko zvezo. Glasom poročila je sklenil zbor delegatov, da se naj izroči zadeva predsedništvu državne čeb. zveze, katero naj se pogaja z zavarovalnico. Ker še do časa odborove seje poročilo o poteku in uspehu teh pogajanj (med drž. čeb. zvezo in zavarovalnico) ni došlo, se vzame poročilo predsednika na znanje in se opusti sklepanje o zadevi ter počaka na potek iste. — Ker društvo ni dobilo ves čas obstoja kakega prispevka, in ker nastanejo pri razdelitvi sladkorja stranski izdatki, se sklene ceno sladkorju zvišati. — Predsednik poroča, da je vložil na deželno orožniško poveljstvo prošnjo, da se naj podrejenim organom ukaže, da obračajo pri pohodih, posebno ob času ajdove paše in jeseni, ko imajo čebele strd, čebelnjakom posebno pozornost in da naj v slučaju tatvine čebel ostro postopajo. Deželno orožniško poveljstvo je izdalo nato tozadevni strog ukaz, da naj orožniki na čebelnjake pazijo in tatove izsledijo. — Dalje poroča predsednik o korakih zaradi neredne in pozne izdaje društvenega glasila »Slovenski Čebelar«. — Sklene se sklicati pozimi ali na vigred občni zbor, in sicer naj se vrši isti dopoldne. — Na mesto umrlega odbornika Jožefa Müllerja se sklene poklicati v odbor gosp. Jožefa Pavla, župana v Dolinčicah. — Ker je s tujimi vrečami težavno in prebaševanje sladkorja v iste zamudno, svetuje gosp. Hafner, da bi društvo pošiljalo prihodnjič sladkor, kakor je storilo Slov. osred. čebel. društvo za Kranjsko in Primorsko že zdaj, v večjih količinah v došlih vrečah, iz katerih imajo prejemniki sladkor sami izprazniti in jih takoj vrniti. — Odborova seja je trajala od zjutraj do opoldne, ob katerem času so se odborniki v upanju na posebno še za nas koroške Slovence boljše čase razšli.

b) Naznanila.

Udnina znaša (kakor je sklenil odbor v seji dne 26. septembra 1918) za prihodnje leto o s e m kron. Ta znesek bodo plačali tako podružnice, kakor direktni člani in se bo štel za uda vsakdo šele potem, ko je ta znesek plačal. Plačati se mora do Novega leta. S 15. januarjem se bo imenik članov zaključil, tako da se na poznejše plačnike pri pošiljanju društvenega glasila in pri zavarovanju n e b o v e č o z i r a l o.

Kdor pošlje obenem z udnino zavarovalno polo, to je inventar, spisana na polovici pole kancelijskega papirja, ima zavarovan obenem svoj čebelarški inventar do 500 kron po stari vrednosti proti ognju, tatvini in poškodbi ob priliki tatvine, kakor tudi proti nezgodam do 20 tisoč kron. Kdor hoče imeti zavarovano po novi vrednosti (zadnja štev. »Slov. Čebelarja« za leto 1917!), doplačati mora za prvih 500 K še 1 K 50 vin., za vsak nadaljnji delež po 500 K ali del tega deleža pa 2 K 50 vin. Vse podrobnosti in vzorci za zavarovalne pole se nahajajo v »Slov. Čebelarju« za l. 1914., štev. 8 in v 10.—12. (zadnji) štev. za l. 1917. Blagovoli spisati pole vsak natanko tako, kakor je ondi navedeno, in se ravnati v slučaju požara, tatvine itd. tudi natanko tako, kakor je ondi zahtevano, ker drugače se zavarovalnica ne ozira ne na pole, ne na škodo in sploh ne odgovarja.

Stare pole so neveljavne.

Cenj. udje se vabijo, da se zavarujejo po novi vrednosti. Saj še te cene niso visoke. Zavarovanje ima posebno ta namen, da se škoda prepreči (ubrani, obvaruje). Če tat vé, da imamo čebele zavarovane, tedaj si bo pač dobro premislil, preden bo kradel, zakaj zavarovalnica dela na vso moč na to, da se tatú, zaradi katerega mora plačati, izsledí in da se ga občutno kaznuje. Zavarovalnica, pri kateri smo zavarovani (Avstrijski Feniks), je jako ugledna zavarovalnica (z njo ima sklenjeno zavarovalno pogodbo tudi vlada) in ima pot do ministrstva.

Slovensko čebelarško društvo za Koroško upa, da ne bodo ostali zvesti le vsi stari člani, temveč da bodo pridobili ti tudi več novih članov.

Opozarja se na to, da ne velja, da bi imela čebele pri hiši ali v sosedščini dva, trije, udnino pa bi plačal in za sladkor prosil le en sam. Vsak mora plačati tudi udnino. Drugače se društvo pri razdelitvi sladkorja tudi na tistega enega ne bo oziralo.

Neumna je tudi nevoščljivost, ki vlada včasih med čebelarji. Nekateri naravnost tihtajo pred sosedi o našem društvu, ker so nevoščljivi, da bi bil deležen dobrot tudi сосед. Drugi si zopet tako mislijo: če bo pristopil k društvu tudi сосед, bo zahteval in dobil tudi on sladkor, in potem ga bom dobil toliko manj jaz. To ni res! Preden se sladkor dovoli, se mora izkazati število članov. Veliko članov — veliko sladkorja, malo članov — malo sladkorja. Če ima društvo veliko članov, tedaj se na isto ozira, če jih ima le malo, pa ne.

Pristopi in plača udnino naj vsak **zdaj hitro**. Kdor bi storil to šele potem, pred razdeljevanjem sladkorja, ta bi sebi škodil, ker dokler udnine popolnoma ne poravna, se na njega ne ozira.

Pregovor sicer pravi, da lastna hvala smrdi, toda Slovensko čebelarstvo društvo za Koroško lahko reče, da je storilo mnogo, največ kar mogoče, da udje ne dobijo drugod takih ugodnosti.

* * *

Naznanja se tudi, da se bo vršil (če se zaradi morebitnih zaprek ne predružači in obenem drugače ne naznani) na Šent Janževo, dne 27. decembra, dopoldne ob 8. uri ali po dohodu jutranjih vlakov pri Trabesingerju v Celovcu občni zbor. Dnevni red se bo objavil. Morebitne predloge je vpslati najprej ko mogoče na naslov: Jekl Josip, vodja šole, Apače, pošta Galicija, Koroško. — Na predvečer se snidejo udje ravno tam k prijateljskemu razgovoru in prosti zabavi, bržkone z muziko. — Prestati smo morali veliko trpljenja. Upajmo, da ga bo do tedaj konec!

D o s t a v e k u r e d n i š t v a : Prejšnja številka je bila že zaključena, preden je došlo to društveno naznanilo, zato ga priobčujemo v zadnji številki — žal, da prepozno. Priobčujemo pa stvar kljub temu v zgled drugim, kako marljivo se gibajo Korošci na čebelarstem polju. Sicer pa, ko bi prišlo poročilo tudi v prejšnjo številko, bi na Šentjanžev dan koroški čebelarji ne mogli v Celovcu zborovati zaradi prežalostnih sedanjih razmer. Dal Bog, da bi mogli zborovati vsaj o Veliki noči, ob Vstajenju — prosti na svoji prosti slovenski zemlji!

Spodnještajersko čebelarstvo društvo.

Občni zbor čebelarskega društva za Spodnje Štajersko določi se na 8. februarja 1919 popoldne ob 1. uri v Narodnem domu v Celju z običajnim dnevnim redom. — Gre se v prvi vrsti za odobrenje računov in za volitev novega odbora. Člane prosim, da članarine, ki se bo itak morala zvišati, ne pošiljajo po poštnih nakaznicah, ampak da se taista pobira po podružnicah. — Glede sladkorja se naj opusti vsako povpraševanje, ker je bilo od lani nakazanega na železnici več kot pol ukradenega, zdaj pa časno sploh ni upanja, ga dobiti. Zdolšek.

Članom »Slovenskega čebelarskega društva za Spodnje Štajersko.« Prosim, naj člani navedenega društva za tekoče leto ne pošiljajo več udnine na moj naslov, ker ne prevzamem več blagajniškega posla. Kdo bo naslednik, bode se izvedelo iz »Čebelarja«. Čebelarški pozdrav! I. Kosí.

**Čebelarji! Naročite si poučni list
„Slovenski Čebelar“!**

Čebelarstva podružnica v Kamniku je imela dne 15. decembra 1918 svoj redni občni zbor.

Navzočih je bilo 28 čebelarjev, ki so s tem pokazali zavednost do svoje gospodarske organizacije.

Predsednikom so izvolili Jakoba Virjenta iz Olševka, podpredsednikom Jožefa Koširja, tajnikom in blagajnikom Franceta Borca; odbornikom gg. Podbrežnika, Ručigaja in Žnidarja.

Sklenilo se je sledeče:

Podružnica postavi na polju med Podgorjem in Šmarco svoj čebelnjak, kamor bodo oddajali čebelarji v ajdovo pašo svoje čebele, kateri nimajo doma te ugodnosti.

Čebelarji se zavežejo ves svoj za prodajo razpoložljivi med prodati le skupno potom podružnice, ker le na ta način jim bo mogoče doseči enotno primerno ceno.

Ker naše čebele dajejo izredno veliko rojev in ne toliko medu, naj podružnica v prihodnje išče trg za izvažanje čebel (rojev).

Ako se ustanovi Zveza za prospek jugoslovanskega čebelarstva, naj se podružnica iste oklene v trgovskem oziru.

Med naj se ves iztoči na trčalnice ter dobro filtrira, da bo naš med, ki je že po aromi najboljši, tudi po lepoti najlepši.

Čebelarji člani naj vplivajo tudi na čebelarje nečlane v okraju, da ne bodo prodajali blaga po nednevnih cenah ter da ne bodo istega prešali in tako kvarili ugleda tudi snažno pripravljenemu medu.

Izrazi se želja, naj bi »Čebelar« redno vsak mesec prihajal, četudi bolj v stisnjeni obliki. Spisi naj bodo kolikor mogoče resnično praktični za vsak mesec posebej, ker mladi čebelarji se iz tega veliko naučijo.

Predsednik zaključil občni zbor.

Franc Borc,
tajnik.

Jakob Virjent,
podpredsednik.

Drobiž.

K poglavju našega knjigotrživa. — Cenjeni gosp. urednik! Slučajno sem po Vašem prijatelju gosp. J. R. zvedela za Vaš naslov, da se morem vendar enkrat prigrasiti med stalne naročnike »Slov. Čebelarja«. Hotela sem storiti to že potom neke ljubljanske knjigarne, katera pa ni poznala Vašega časopisa, pač pa po njej lahko naročim vsako švabsko »Modezeitung«, ki borni kupček našega narodnega premoženja samo manjša, ne pa slovenskega časopisa gospodarske stroke, ki nam ne donaja samo svetovne slave, temveč tudi velikih gmotnih koristi. — Z odličnim spoštovanjem

M. M.

Tri glavne lastnosti dobrega čebelnjaka. — Dobro narejen čebelnjak mora biti: 1. svetel, 2. prostoren, 3. od vseh strani zaprt, da čebele nikjer ne morejo v notranji prostor. Jurančič.

Hrvatsko pčelarsko društvo v Osjeku imelo je koncem avgusta t. l. 180 udov in 520 šol kot naročnike na »Hrvatsko Pčelo«. Društveno letnino, oziroma naročnino na društveno glasilo »Hrv. Pčela« so povišali od 6 K na 8 K letno. — Kaj pa, ali bi ne mogel naš višji šol. svet nekako prisiliti vseh krajnih šol. svetov, da naroče »Slov. Čebelarja« svojim šolam? Uverjeni smo, da bi v marsikateri občini na ta način vzbudil zanimanje za čebelarjenje. Mogoče napravi osrednji odbor tozadevno vlogo. Š—a.

Posebno prezimovanje čebel. — »Hrvatska Pčela« prinaša v svoji 9. številki l. 1. tole notico: Neki pek je imel na jesen zelo slab panj, ki je imel komaj 1000 čebel. Da bi ga mogel prezimiti, mu je dal nekaj medu in ga postavil ob dimnik krušne peči ter ga zadelal dobro z vrečami, tako da je imel vedno enako toplino, zakaj pekel je dnevno dvakrat.* Ko ga je spomladi prenesel v uljnjak, je opazil, da se je roj zelo opomogel — prebivalke so se skoro početvorile — in čez poletje je postal naravnost vzoren. Takó poročilo! V naslednjem pa navajam drug zgled, ki je nekako ravno nasprotnik zgoraj navedenemu. Čebelar F. K. v B. na G. je predlansko jesen čisto pozabil na zelo slab rojič; ni ga zapazil, sploh ga je potisnil med prazne panji, in nesreča je hotela, da je ostal vso zimo odprt, ker se je končnica sama odprla. Mož je to svojo »pregreho« še le spomladi zapazil, ga pustil na svojem prostoru, in opomogel se mu je tako, da je rojil.

In nauk? Pek je umetnim potom prisilil matico do prezgodnjega polaganja zalege, a pozabljivost drugega čebelarja je prisilila čebele, da so se prilagodile danim razmeram. Narava je pač najboljša učiteljica. —ga.

500.000 K za med so dobili čebelarji, kakor pripoveduje Dimitrij Jagodić, ravnatelj kreditne banke v Novski — okraja novskega na Hrvatskem l. 1917., Cena medu je bila kg 9 do 13 K prešanemu, po 16 do 20 K točenemu. Te številke dokazujejo, pristavlja uredništvo »Hrv. Pčele«, št. 1.—2., po kateri smo posneli to črtico, kako plodnosno in važno za narodno gospodarstvo je napredno čebelarstvo. —ga.

* Pri nas bi še enkrat na teden ne mogel. Op. stavca.

Listnica uredništva.

Gosp. B. C. v M.: Ljubi prijatelj! Da bi imel nagon k prevzetnosti, bi se res lahko prevzel, ker si tako nestrpnó čakal tretje številke, zakaj iz tega uvidim, da ceniš »Čebelarja«, in da Ti je postal ta nekaka potreba. A da si ga moral toliko časa čakati, je več vzrokov: 14. oktobra sem poslal rokopis v tiskarno in sem ob tednu že dobil stolpce v korekturo. Takrat pa sem radi očesa zahajal dan za dnem — včasih še po dvakrat na dan — k zdravniku v Kranj, in šele po kakih desetih dneh sem odposlal popravó. Pa čakam teden, dva, štiri, a »Čebelarja« le še ni bilo, pač pa je prišla pomotoma še enkrat vsa tvarina v stolpcih. Zbolel je namreč faktor v tiskarni, ki je tudi »metteur en page« »Čebelarja«. Tako je bila španska bolezen posredno tudi vzrok moje polomije, hvala Bogu pa, da še kaj hujega ni bilo! — Bodí zdrav in priden ter napiši kaj za »Čebelarja«, a kaj lepega in ne tako trdih besedi, kot si jih pisal meni.

Odgovorni urednik **Hinko Zirkelbach**. Lastnik »Slovensko čebelarsko društvo«.

Tiska »Katoliška tiskarna« v Ljubljani.